

Abonamentul

Pentru monarhie:
Pe an 12 cor., $\frac{1}{2}$ an
6 cor., $\frac{1}{4}$ an 3 cor.

Pentru străinătate:
Pe 1 an 18 frcs., $\frac{1}{2}$
an 9 frcs., $\frac{1}{4}$ an
4 frcs. 50 cm.

Fóea apare în fie care
Sâmbătă.

Unirea

Fóe bisericescă-politică.

Insertiuni

Un şir garmond:
o dată 14 fil., a dóua órá
12 fil., a treia órá 10 fil.

Tot ce privesce fóea,
să se adreseze la »Re-
dactiunea şi Admini-
stratiunea Unirii»
în
Blaş.

Anul X.

Blaş 1 Septembre 1900.

Numărul 35.

Serbările iubilare ale sfintei Uniri.

Preludiul.

Blaş, 29 Aug. n.

S'a făcut începutul serbărilor iubilare consacrate întru pomenirea sfintei Uniri. La Alba-Iulia, sediul vechei mitropolii româneşti, pe acest pământ clasic, martor al atâtor mari evenimente glorioase ce au ilustrat paginile istoriei naţionale, am vădit desfăşurându-se deja preludivul seriei de manifestăţiuni, pe cari cu ajutorul lui Dumnezeu a le închina voim comemorării importantului act istoric, care s'a sevârşit înainte cu două sute de ani în sinul bisericii şi nemişului românesc.

Frumos şi demn a fost acest modest preludiv, care a făcut începutul iubileului ducentenar.

Inspirat de motive sfinte şi sevârşit cu sfinţenie nici că putea fi alt fel. Succesul era de prevădit. Cu toate acestea decursul pióselor manifestăţiuni de la Alba-Iulia ne umplu inima de bucurie, şi nădejdi frumoase ne dau pentru viitor.

Ilustrul cap al bisericii noastre unite cu Roma, dorind a-şi implini o sfinţă datorie către antecesorul său de pie aducere a minţei, care a asistat la léganul de renaştere a bisericii române, a alergat la biserica sfintei mânăstiri de la Bělgrad, ca acolo, lângă mormintul lui Athanasie Anghel să se róge: pentru odihna sufletului marelui Archiereu, pentru pacea a totă lumea, pentru bunăstarea sfinţelor lui Dumnezeu bisericii şi pentru unirea tuturor.

Dorinţa acésta a Înaltpreasfinţitului Mitropolit al nostru a fost înţelėsă şi resimţită de toţi fiii săi credincioşi, de toţi Românii cu bun simţ creştinesc. Hotărîrea bunului archiereu a fost primită cu deosebită bucurie mai ales de fraţii nostri de la Alba-Iulia, cari într'un mod laudabil s'au grăbit să pregătescă o primire vrednică iubitelui Părinte Archiepiscopului. S'au grăbit, în înţelesul literal al cuvintului, pentru că după împrejurări totul s'a făcut în cea mai mare pripă. S'ar pute zice că totul a fost o manifestăţiune spontană, o izbucnire firéscă a sentimentelor celor mai nobile. Dragostea de biserică şi nemiş, venerăţiunea sfintei Uniri cu

Roma, bunăînţelegerea frăţescă între noi toţi, dorul de bine şi toate sentimentele inspirate de geniul bun al nemişului, s'au contopit în inimile fraţilor, cari în oraşul Albei-Iulie au întâmpinat şi au salutată cu elan de însufleţire sosirea Mitropolitului de la Blaş.

Acest moment este pentru noi toţi cu atât mai mulţumitor, că a fost rezultatul unei spontane manifestăţiuni, care s'ar pute zice, că nici nu s'a pregătit, ci de la sine a răsărit din unanimitatea tuturor, spre mulţumirea tuturor şi fără supărarea nimemii.

Acest fapt dovedeşce şi el ceea ce de alt cum ţinem să se ştie, şi ceea ce de noi ţinem a declara.

Serbările ce conducătorii bisericii române greco-catolice intenţionează a închina aniversariului sfintei Uniri, nu însămnă alt ceva, de cât că voim să ne împlinim datorinţa ce simţim a o ave către Dumnezeu şi către noi însine, către biserica noastră şi către poporul românesc.

Vrem să mulţumim Dumnezeului părinţilor nostri, pentru că ne-a scutit cu braţul său în decursul veacurilor grele ce am parcurs şi a îndreptat de la noi atentatele celor ce voia să ne repună, ba şi loviturile ce ne-au dat spre binele nostru le-a întors.

Vrem să rugăm pe Tatăl Sfânt, ca şi pe viitor să ne învrednicescă de scutul său tare, şi să reverse peste noi toţi bogăţia harurilor sale cereşti, cu ajutorul cărora să putem trece cu vrednicie pragul veacului al douăzeci-cilea al Mântuirii, şi să încheiem cu mângăiere veacul al doilea al Unirii.

Vrem să arătăm mai de parte, că sîntem conştii de datorinţele ce pietatea ni-le impune nouă, urmaşilor, faţă cu antecesorii de acum două sute de ani. Datorinţele acestea sînt de înaltă ordine morală; nime nu se poate sustrage de sub obligămintul lor, cu atât mai puţin am pute, ori am voi, a ne sustrage noi, cărora împlinirea acestor sfinte datorinţe ne procură nu numai o scumpă mulţumire sufletească, ci constituie cu adevărat mândria noastră.

Părinţii nostri de la 1700, preoţii de acum două sute de ani, în frunte cu archiereul lor, au încheiat un act de absolută importanţă pentru biserica noastră şi pentru neamul românesc.

În punctul de vedere bisericesc pasul lor a fost condus de înalte consideraţiuni spirituale. „Considerând — nestatornicia vieţii omeneşti şi nemurirea sufletului, . . . am încheiat . . . din îndemnul lui Dumnezeu, unirea . . .” Ast fel vorbise venerabilii părinţi ai marelui sobor de la 4 Sept. 1700; dar în consecvenţesale, graţie prevedinţei dumnezeieşti, acest pas a devenit de foarte mare importanţă şi în ce priveşte situaţia politică naţională a întreg poporului românesc.

În acel vestit act noi simţim tainica intervenire a prevedinţei divine, simţim inspiraţiunea geniului gîntei latine, care perzindu-ne de sub scutul său pe un timp, ne-a rechemat prin vocea bisericii la vechea vatră a latinităţii, la Roma eternă; simţim şi constatăm prevederea fericită a conducătorilor poporului nostru, cari în cele mai dificile situaţii au ştiut să alegă calea cea mai bună spre mântuirea marilor interese, ce reprezenta.

Din punct de vedere politic constatăm, că şi atunci, ca şi acum, şi în tot deuna în trecut părinţii nostri său declarat pentru legitimitate, pentru tron şi binele patriei, şi său respins intrigile partidei revoluţionare, care ţinea la schimbarea stărilor legitime, resturnând tronul familiei domitoare şi stabilind o nouă domnie, nu numai străină nouă, ci curat duşmană intereselor noastre, atât celor religioase bisericeşti, cât şi celor naţionale româneşti.

Nota acésta inherentă caracterului nostru naţional: *loialitatea* şi respectul *legitimităţii*, a fost şi a rămas tradiţională în poporul românesc, şi accentuarea ei astăzi nu poate să supere de cât pe duşmanii nostri, cărora le place a ne presenta ca „rei patrioţi”, pentru ca să pótă motiva nedreptele lor persecuţiuni.

Peste toate acestea ţinem să se scie, că dragostea frăţescă, şi solidaritatea culturală naţională sînt principiile noastre conducătoare. Nu să amărim pe fraţi, ci să-i îndulcim vrem. În cumpenirea obiectivă şi dréptă a evenimentului, ce prăznuim, credem să aflăm puncte de întâlnire şi frăţie, ér nu de desbinare şi ură. Prin respect reciproc, împreunat cu o sinceră iubire de nemiş sperăm să vedem delăturate toate miseriile, pe cari numai ura, réutatea şi

fanatismul din străini cultivat le-au creat, și ține să le perpetue, în paguba noastră a tuturor și în folosul contrarilor.

Animați de aceste sentimente și mulțumiți de rezultatul constatat la Alba Iulia, ne place a crede că toate nedumeririle de la frați și nefrați, față cu jubileul Unirei vor dispărea, și serbările începute, vor continua a decurge, demne frumoase însuflețite și însuflețitoare, spre mândria și cinstea numelui românesc.

* * *

Lăsăm acum să urmeze raportul nostru special.

Serbările de la Alba-Iulia.

Plecarea.

Marți dim. Escelența Sa Î. P. S. Dn Mitropolit, ținând să împlinescă o datorință de sfințită pietate față de memoria întâiului mitropolit unit, a plecat cu trăsura la Alba-Iulia, însoțit de prof. de cant Aron Papiu.

Pe tot parcursul drumului Mitropolitul a fost obiectul celei mai sincere manifestațiuni de iubire din partea credincioșilor săi, prin a căror comune a trecut.

De abia ieșit din Blăș, la marginea comunei Bucerdea, poporul cu prapori și având în mijloc pe parochul Nic. Medesiu îmbrăcat în sfințele odăjdii aclamăză viu pe iubitul Archiereu. Viceprot. Blașului George Bărbat însoțesc de aci înainte pe Mitropolitul, care trecea prin protopopiatul său. Ajuns în comuna Crăciunei, poporul întreg e înșirat dealungul drumului, sub conducerea parochului Nic. Lățiu. Același lucru se repetese în Cisteiu unde erau preoții Max. Hulea, Teod. Abrudan și Art. Blășan din Obrege, și toți copiii de școală sub conducerea învățătorului. La marginea de din coce a podului de peste Murăș se aflau credincioșii din Mihalț conduși de preotul George Pop, ér din colo câte va sute de credincioși din Teuș, din cari mulți țin să însoțescă pe Mitropolit până la Alba Iulia. La Coșlar e de față preotul Filip Poșar, ér la Sântimbru

preotul Olem. Papiu. Tot aci e ridicată și o poartă de crengi verzi. Numărul celor ce însoțesc pe Archiereul nostru crește mereu. La marginea cetății Albei-Iulie protopopul S. Micu îi adresă un cald cuvânt de binevențare. După răspunsul Mitropolitului, care e surprins de aceste primiri spontane, senatorul Șardi, îl bineventăză în numele orașului. Răspunzând Î. P. S. Sa pune la dispoziția senatorului 200 corone spre a fi împărțite săracilor din Alba Iulia.

Sosirea.

În sunetul clopotelor celor două biserici Archiereul intră în oraș însoțit de astă dată de un lung șir de trăsuri. Apröpe de biserica din Maferi e ridicată o frumoasă poartă de triumf, ce poartă în front inscripția: *Bine ați venit.* Aci parochul Luca îi adresă câte va cuvinte, la cari răspunzând Esc. Sa se îndreaptă spre biserica, pe a cărei poartă de intrare se cetese cuvintele: „*Leagănul Sfintei Uniri.*” Întimpinat de preoții celebranți, Mitropolitul ia mandia și camilafca și intră în sfința Biserică spre a celebra liturgia jubilară. Frumösa și bine îngrijita bisericuță se umple în dată de credincioși.

Sfinta Liturgie.

Asistat de can. Dr. Vas. Hossu, prot. Micu și Bărbat, secret. Dr. Isid. Marcu, preoții Luca și Frâncu, diaconii I. Brut Micu și A. C. Domșa, Escelența începe sta liturgie. Cântările le esecută profesorii de cant Ionaș și Papiu. Căldura în biserică e apröpe insuportabilă, dar bucul Mitropolit, pare că nu simte oboseală. După cetirea sfintei Evanghelii, se începe predica. Regretăm așa de mult că nu sîntem în poziția de a publica acele vorbe pline de dragoste și de învățatură, pe cari Mitrop. Mihályi le-a adresat celor câte va miș de ömeni, cari se îngămădiră, ca măcar pe la ferești se audă și se vadă pe iubitul lor Archiereu. Ne vom nisui a da câte va schițe palide diu cuvintarea acésta, așa după cum le mai putem compune din memorie.

Mănecând de la măreția sêrbătörei, adormirea Maicei Domnului, archiereul arată meritele preacuratei Vergure pentru neamul omenesc și relevăză demnitatea ce ea revarsă

asupra femeii creștine. Trece la temelia societății, familia, și arată cum căsătoria creștină este baza ei. Isus Christos a restituit vechea unitate a căsătoriei, statorind unitatea ei; insistă asupra indisolubilității căsătoriei, și arată cu exemple și cu învățături din viața și cărțile sfinte cum trebuie să fie traiul în căsătorie, ca familia să prospereze.

Partea acésta a cuvintării ținută de alt fel într'un limbaj curat poporal și cu o claritate magistrală, a fost cu adevărat cuvânt pastoral. A urmat apoi a doua parte, po-trivită la serbarea jubilară, și ast fel întrégă predica s'a prefăcut într'un frumos *cuvânt festiv* în onörea mitropolitului Athanasii și a sfintei Uniri.

Printr'o genială comparație toate principiile stabilite în partea primă ilustrul orator le-a aplicat la biserică, și la Unire, prin care s'a restituit vechea demnitate a bisericii românești. Atanasii a făcut acel mare pas condus de intențiuni sfinte, „considerând nemurirea sufletului” și diu „îndemul lui Dumnezeu.” El a fost reîntemeietorul vechei unități a bisericii române cu vechea biserică apostolică și cu scaunul Romei. El este părintele familiei, ai cărei fiș sîntem cu toții. Azi celebrăm pomenirea lui, mulțumim lui Dumnezeu pentru ajutorul de până acum, cerem și pe viitor scutul brațului său puternic, ca urmașilor familiei noastre să lăsăm și noi nume bun și respectat.

Bogăția de învățături, claritate în espunere, o genială concepțiune concentrică, în mari dimensiuni, au caracterizat acésta cuvintare care a făcut profundă impresiune.

De o dată linisea sfințită și pietatea cu care acésta mulțime asculta cuvintele Mitropolitului, e conturbată. Se aude un murmur, Mitropolitul își intrerumpe cuvintarea, ochii tuturor se îndreptă spre use, prin mijlocul bisericii se deschide o stradă și apare figura Episcopului latin al Ardealului, a contelui Májlah, însoțit de capelanul său personal Toldalaghi. Tinêrul și zelosul archiereu e îmbrăcat în semi-ornat. El vine inaintea altarului cu pași siguri, se închină Mitropolitului, sărută crucea și evangelia, cu pietate și apoi își ocupă locul destinat.

Feuilleton.

Aclimatisare

(de A. Theinert. Traducere din germană.)

Patru sute de ani față de întreaga durată din istoria de dezvoltare a planetului nostru sînt numai o fracțiune disparent de mică, dar în acest period relativ așa de scurt s'a îndeplinit evoluțiunii uimitöre pe fața pămîntului.

Înainte de a. 1492 America aparținea exclusiv rasei roșii. Nici un alb, nici un negru, nu pusesse picior stabil pe continentul vestic. Cal, vită cornută (bov), öie și porc, grâu, urez, acolo erau încă necunoscute. Pădurî imense acopereau solul, carele astăzi e brăsdad de pluguri. Acolo unde o mulțime activă de ömeni împopulează stradele și piațele orașelor mari, se furîșa ursul și jaguarul, ér pe preeriele estinse se invîrteau cu miile turmele de bisoni.

Asemenea schimbări s'a împlinat și pe continentul nostru, inse mai pe încetul, mai succesive, cât abia au fost observate de multe generațiuni, ce s'a succedat.

Mai nemijlocit, mai repentin de cât peste America a venit schimbarea peste Australia. Abia au trecut o sută de ani de când s'a fondat în Sydney prima colonie și încă la început mai numai din coloniști forțați, din criminali, pe cari Anglia îi mutase pe acel depărtat colț de pămînt. Nicăiri în Noua-Holandă (Australia) nu ai fi putut afla mai înainte nici măcar o colibă, nicăiri nici măcar o urmă pătrată de sol cultivat. Indigenii (autochtonii) negri în dezvoltarea lor abia începuseră să se ridice preste bestii și puținii reprezentanți mai mari a faunei aparțineau unor forme, cari în cele alalte continente periseră de mult și sînt neacomodate spre domesticire.

America, Australia și Noua-Seelanda au de a mulțami însemnătatea lor ca țări culturale capacității de aclimatisare, sub care înțelegem facultatea aceea a omului — în prima linie a omului de vița anglo-germanică — și a diferitelor animale și plante, cari în economia omului jöcă rolă însemnată,

de a se acomoda lute și ușor în împrejurimi nefundatinate și a le imprima acestora caracterul dorit.

Popöröle de rassa latină începînd de la Roma veche, au făcut relativ puțin în direcțiunea aclimatisării. Supremația Spaniei peste mări și peste țările nou descoperite nu a înaintat aclimatisarea în mod esențial, și până în ziua de astăzi aparținötorii acestor popörö sînt rîi sau luându-i în modul cel mai favorabil mediocri colonisatori.

Colonistul consciu de scopul său nu doresce a se mai reîntörce în patria sa de cât pöte în trecăt. El în țara nouă î-și întocmesce lucrurile spre a rămănea tot de una acolo. El voesce să elupte cea mai estinsă libertate personală, absolută independentă pentru sine, pentru copii și copii copiilor săi.

Din asemenea aluat au fost frîmîntați „sgallerii”¹⁾ americani, cari la finea secl. al

¹⁾ »Sgaller« (engl.) în statele libere nord-americe sînt coloniștii cari se aşéază pe o bucată de pămînt pustiu, fără de a o fi căștigat prin cumpărare. Acésta pracsă a contribuit mult la cultivarea repede a statelor acelor, de öre ce ömeni fără stare materială fundau coloniî în regiuni tare de parte în internul țării, unde colonizarea pe calea comună numai târziu

Părăstasul.

După sfârșitul stei liturghii întreg publicul, cu praporii în frunte și în sunetul clopotelor, merg în procesiune la mormântul lui Atanasiu, întâiul mitropolit unit. Grăpa e frumos îngrijită și plantată cu flori frumoase. Monumentul de marmură, ridicat de marele mitropolit Dr Vancea are următoarea inscripție „Peregrine! stăi aici și venerază osemintele Apostolului Românilor Atanasiu I Angel nascut in Ciugud lângă Bělgrad, carele la 22 Ianuariu 1698 consacrat de Archiepiscop și Mitropolit a continuat actul Sântei uniri cu S. Biserica Romană început de Teofil antecessoriul său, și l'a complenit în Sinodul mare celebrat la 4 Septembrie 1700, după aceea cu Mitropolit unit și-a gubernat Biserica Sa cu zel apostolic până la anul 1714, când plin de merite pentru Sânta Unire și Biserica pentru națiune și patrie repausând în Domnul fu înmormântat aici, unde își așteptă glorioasă înviere“. Pe el sînt aședate trei cununii de flori naturale. Pe cea din mijloc se cetesce pe pantlică cuvintele *Nemuritorului Mitropolit Atanasiu întemeiatorul S. Uniri. Spre eternă memoriă. Credincioșii bisericii gr. cat. Alba-Iulia-Maieri 1900.*

Aci în fața acestui monument, la care cu drag prives ochii tuturor credincioșilor, se face slujba părăstasului, binecuvîntarea colivei și deslegările morților. Episcopul Májłáth asistă până în sfârșit la toate acestea rugăciunii, ceea ce a făcut o impresiune deosebit de măgulitoare pentru tînărul Episcop, care prin energia cu care își apăra biserica sa și zelul cu care o îngrijesce, și a câștigat admirațiunea tuturor.

Terminându-se și aceste rugăciuni de o sfințită doșoie, Î. P. S. Du. Mitropolit împarte anafora. Cu acest prilej s'a vădut apoi cât de mare a fost numărul celor cari au grăbit să salute pe bunul lor Arhiepiscop, care a venit să se închine memoriei marelui

său înaintaș. Împărțirea anaforei a durat mai mult de un ceas. Au fost de față credincioși de prin toate satele din jur.

După liturgie.

Retrăgându-se la casa parochială, după puțină recreare, Mitropolitul face și visitație canonică, revădind hârtiile oficiose ale parochiei. Cu acest prilej *dăruiesce ambelor biserici din Maieri și Lipoveni câte 200 cor.* După aceste face mai multe vizite prin oraș cercetând mai ales pe credincioșii sei, cărora le adresează câte un cuvînt de mângăiere și îmbărbătare.

Reîntors acasă primesce omagiul preoțimeii cari era mai ales din prot. Alba-Iuliei, apoi pe curatoratele bisericesci din Alba Iulia, pe căpit. Musteț, doctorul Teodorescu, prof. Prodan ș. a.

Banchetul.

La 2 ore se ține un banchet în sala cea mare a otelului Hungaria. Ieū parte la 90. persoane, aproape numai credincioși gr. cat. *nici un străin.* Dintre românii gr. ort. sînt de față adv. Fulea, frații *Cirlea Ioan și Iosif, și Oniț, cond. Concordiei.* Mitropolitul a dorit anume ca acesta zi să o petrecă în mijlocul credincioșilor sei.

Primul toast l'a ridicat Mitropolitul pentru Sf. Sa pontificele Papa Leon XIII gloriosul cap al bisericii, și pentru Maiest. Sa Împăratul-Rege Francisc Iosif I. Toastul a fost ascultat în picioare, de asemenea și imnul popular pe care l'a cântat după aceea muzica. Au mai vorbit, can. Hossu, prot. Micu, adv. Velican, secret. Marcu, prof. Prodan, învăț. Muntean, întrepr. Mărginean. Remarcăm toastul dlui canonic dr Hossu, care a relevat multe din împrejurările între cari s'au făcut înainte de 200 ani mărețul act al sfinței Uniri.

Di canonic a zis cam următoarele:

Esceleța Vóstră Înaltpreasfințite Domnule Mitropolit! Stimai Meseni!

„Peregrine opresce-te aici și venerază osemintele Apostolului Românilor Atanasiu Anghel I.“ Cuvintele aceste a lăsat nemuritorul Antecesor al Esceleței Tale Dr Ioan Vancea, să fie gravate pe pétra aceluī mormînt, în jurul căruia azi ne-am adunat. Ne-am oprit miī de peregrini în frunte cu Esceleța Ta și am depus o cunună de piose rugăciuni pe acel sfințit mormînt, în care își așteptă învierea glorioasă una dintre cele mai mărețe figuri ale neamului nostru.

Dacă indivizii au cuvînt a-și aduce a minte în fiesce care an de aniversarea născerii lor, care însemnă o pétră miliară în călătoria lor spre veclnicul liman, cu atât mai virtos are datorința un popor a să opri la aniversarea de două sute de ani a unui eveniment, de la care o nouă epocă își lă începutul.

Nu am de gând să polemizez cu nimeni; — nu voi să vatăm sentimentele nimăunui; — cred înse a putea constata împreună cu cei mai competenți bărbați ai neamului nostru, că încheierea sfinței Uniri cu Biserica Mamă, a Romei celei vechi, a fost un eveniment tot atât de important pentru fiinta noastră ca popor, ca și descălecarea din străbuna patrie în această preafrumosă nouă patrie.

Că înainte de două sute ani ce eram — o scim prea bine cu toții. Biserica românească încetase și cu dēnsa era pecetluită și sórtea poporului românesc.

Două tabere stăteau atunci față în față: Dinastia Habsburgilor și catolicismul de o parte, de altă parte calvinismul și tendința de-a da ființă unei noue dinastii naționale.

Timpurile erau foarte grele și cumpēna succesului părea a înclina pe cești din urmă.

Între asemenea două tabere erau puși înaintașii nostri.

Ei aveau să alégă între a perde totul: lege și limbă; ori între a mântui ceea ce să mai putea.

18-lea și la începutul secl. al 19-lea au străbătut ca pioniri ai civilizației în ținuturile sălbatice; și bărbați de aceeași rasă, însuflețiți de același spirit, în zilele noastre continuă opul acesta în măsură mult mai mare și cu mijloce mult mai eficace de cât acei antecesorii, cari îl începuseră în butul celor mai colosali pedee.

Mână în mână cu colonizarea ómenilor sau lăpt în colonii și cele mai însemnate animale de casă și produse de câmp de la noi. În cadrul acestei întrețineri nu mă voi ocupa înse cu schimbările pline de binecuvîntare, cari s'au produs prin acesta în economia popórelor cu respect la materiile de nutriție și de folosință; din contră, prin unele exemple voi să arăt, că cronica aclimatizării are în privința acesta de înregistrat și unele rezultate rele, ma chiar desastrose.

Iepurele de casă pentru carnea și pelea sa îl prăsese ómenii în Europa ici și colea în măsură mare, și cine pricepe lucrul cum se cade, póte conta la un câștig frumúșel. Una dintre cele mai estinse colonii de iepuri se află în comitatul Norfolk din Anglia. Colonia acesta cuprinde cam o mie de jugere de pămînt aproape fără nici un preț și neacomodat pentru alte scopuri eco-

ar fi pētruns. Recunoscēndu-se avantajul acestora, statele prin legi așa numite de peremțiune s'au nizuīt a scuti pe atari coloniști în posesiunea ținuturilor ocupate de ei în mod volnic. Deja în 1808 apăru în Massachusetts o lege în urma căreia se póte câștiga drept de proprietate asupra unui pămînt prin folosirea aceluia în restimp de 40 de ani.

nomice, și totuși în calcul mediu aduce un venit curat de 15.000 franci pe an. Acesta împrejurare a îndemnat pe unii speculanți a face o încercare și în Australia. Ei au importat acolo iepuri de casă, și acestora le-au mers așa de bine și s'au sporit așa de fabulos, în cât spre esemplu în periodul de la 1875—1884 s'au putut vinde 55 milioane de pei.

Acesta se pare un rezultat splendid, din nefericire înse lucrul își are și partea sa inversă și întunecósă. Acești rođători au devenit o plagă pentru țară și prăsirea lor deja de mult nu se mai póte controla. Sute de miī de jugere de pămînt acomodat pentru pășunat l'au ruinat. Numai în colonia Victoria au perit indirect prin iepuri de casă preste două milioane de oi. Încercat-au ómenii toate mijlocele posibile spre a pune stavilă lățirii lor: Nevēstuiiei și dihorii fost-au duși din Europa acolo și lăsați liberi, întocmai iepuri de casă rītoși, în speranță, că vor inficia colonii întregi de consăngeni de ai lor sălbaticii. Baccilul ciumei găinilor și diferite veninuri cu amestecături au fost preperate pe distanță estinse, chiełtuitu-s'au sume enorme pe împletituri dese de drot cari au fost aședate afund în pămînt și câte va urme deasupra lui, cruciș curmezis pe sute și sute de miluri, autoritățile plătesc premii pentru uciderea și nimicirea acestor animale; s'au ajutat înse foarte puțin.

O altă apucătură greșită în privința aclimatizării s'a făcut cu vrabiile.

În ostul statelor unite din America nordică se ivesc cu deosebire două specii de omide ca mari stricătoare a pomilor. Una, numită în termin popular: „Cancer-worm“, sēmēnă cu omidele pērosă de la noi, alta aparține familiei „geometridae“.

Cam cu 30 de ani mai înainte de asta veniră naturalisti americani la ideia, de a importa vrabiile din Europa, despre cari se scie dóră, că în timpul puiațului își natresc puil mai numai esclusiv cu insecte. O mie de vrabiile au fost importate din Anglia, și timpul sosirei lor în America a fost regulat așa, cât primul period de clocire a paserilor concădea cu ivirea în massă a ambelor specii de omide.

Vrabia obrasnică numai de cât se naturalisă în patria străină, dar a se ocupa cu enlegerea omidelor, spre care scop o duseră acolo, nici prin minte nu-l trecu. În puțin ani nēm̄ul acesta se înmulți așa de de tare, în cât paserile mici indigene, între cari multe erau esprese prăpăditóre de insecte, în multe locuri trebuiră să ieie lumea în cap. Astăzi „Yankeii“ nu puțin ar da, să póta scăpa de óspele salutat cu atăta bucnrie, carele înse colo dincolo în marea republică a devenit vegetarian din principii și și face grele pagube în culturile de bucate de póme și de legumi. Țigănoșa și nerușinata pasere e pusă formal sub interdict și anatēmă.

Asemenea esperințe au făcut și Australianii și Neuseelandesii cu importarea vrabiilor.

Și adunatu-s'au părinții noștri cu arhiepiscopul lor, cu protopopii și preoții, cu bătrânii și fruntașii lor. Și acei oameni, pe cari multora le place a-i prezenta de ignoranți, s'au decis pentru îmbrățișarea Sfintei Uniri, și pentru legitimitatea domniei în casa de Habsburg, fără a se contopi, fără a jertfi, fie din ritul și disciplina bisericii lor, fie din autonomia lor, fie din caracterul lor de popor autohton.

Ast fel am vădit înșine, că prin unire s'au deschis porțile școlilor mai înainte închise înaintea fiilor neamului nostru; că razele religiei lui Christos au străbătut mințile și au încălzit inimile; că poporul nostru a ajuns a se cunoaște de membru în marea familie a gîntei latine, care „e regină într'ale lumii gînte mari“; că am ajuns a cunoaște înaltele destinuri ce în concertul poporilor culte ne este rezervat.

Unirea ne-a arătat originea și destinul nostru; — ne-a învățat a ne cunoaște drepturile și datorințele; ne-a descoperit obligămintele față de dinastie, față de patrie și față de concetățenii noștri. Unirea zămislită sub semnul adevărului și al legitimității, s'a dovedit și în desvoltarea sa de mai târziu scut deopotrivă tare al ființei noastre de neam, pe cum și a patriei noastre mame.

Cuvenitu-s'a deci, ca acum când inangurăm serbările aniversare de două sute ani de la sevrșirea marelui eveniment, mai întâiu să alergăm la mormîntul sfînt al marelui Atanasie!

Escelența Ta ai înțeles, că toate serbările n'ar fi avut rost, dacă nu se începeau cu omajul de pietate adus pe mormîntul întemeietoriului Sfintei Uniri. Ai alergat la leagănul mitropoliei, și ai împletit acea neperitoare cunună de evlavioase rugăminte, ce azi din florile simțămintelor noastre celor mai gingașe am depus-o pe mormîntul sfînt al primului nostru mitropolit.

Primesce mulțumitele bisericii pentru acest act pios. Clerul și poporul îți va fi recunoscător și în rugăciunile sale va alătura numele Escelenței Tale la numele nemuritorului Atanasie.

Dumnezeu să Te trăiească Escelență! Să-ți deie neturburată domnie! Să-ți deie viață îndelungată! Să-ți deie, să vezi biserica noastră înfloritoare! Să vezi Sionul

Se mai amintim aici și un cas fără de noroc despre aclimatisare cu plântele.

O familie din Scoția, voind a se așeza în Australia duse cu sine în noua patrie într-un oi și un scăiet, flăcarea lor națională. Colonistii scoțiani domiciliați deja acolo, salutară cu chiot de bucurie iubita emblemă un ospet fu aranjat în onoarea ei și fie care participant voia să aibă semănță din această plantă. Urmarea a fost, că în decurs de câțiva ani scăieții umplură teritoriul estinse din pământul făcut cultivabil cu multă trudă și-l prefăcură din nou în pustietăți, în butul tuturor încordărilor de a împedează estinderea lor.

Un rezultat curios a scos la ivelă în Noua-Seelendă introducerea oilor.

În grupa cea mare de insule se află un soi specific de papagal cu ciocul lung, „nestor notabilis“, numit în termin popular „Kio“. Ca și alți papagali așa și Kio din timpuri memorabile s'a luat nutrimentul din regnul plantelor, astăzi însă sunt carnivore hotărâte, veritabile paseri răpitoare. Cătră finea anilor șase-zeci s'a făcut observarea că Kio s'a îndatinat a face visite oilor belite

nostru strălucind cu glorie, pentru a Domnului mărire, pentru a noastră fericire, și pentru al patriei onor.

Întru mulți ani!

Toastul acesta a fost foarte viu aplaudat din partea tuturor mesenilor.

Reintorcerea.

La 5. ore d. a. Escelența Sa deplin îndestulit de cele petrecute la Alba-Iulia se reintorče éráși la Reședința Sa însoțit de secretarul său *Dr. Marcu*.

Raportor.

Scandalul de la Șişesci. — În vreme ce la Alba-Iulia serbările iubilare, de și făcute spontan, au fost așa de înălțătoare, la Șişesci s'au întimplat și de data acesta lucruri, cari sînt adevărate scandale și trebuie să îngrijoreze pe orî cine.

Asupra acestui scandal, primim din acele părți o corespondință mai lungă, din care estragem câte va pasagil.

„E ziua serbării Adormirei Maicei Domnului; e ziua serbării mari, aranjate în Șişesci, a „Omajului solemn întru onoarea Domnului Nostru Isus Christos.“ Vă așteptați la o corespondință, în care se Vă descriu mulțimea evlavioasă, care din depărtări venind în procesiune, cântând laudele Domnului și a Maicei sfinte, este primită cu sunetele clopotelor, cu bucurie și iubire creștinăscă.

La noi nu e așa! Clopotele sînt înlocuite cu armele gendarmilor; cântări religioase și vorbe de salutare nu se aud . . .“

„E lucru trist! Indiferentismul, ireligiozitatea se propagă în inteligență și în popor. Vă spun sincer înse că mult mă mir, și mulțumesc lui Dumnezeu din inimă, că încă n'a perit de tot simțul de religie în popor, acum când toate puterile lucrăză spre nimicirea acestui sentiment, care ne-a conservat de vécuri viața națională. Chipul înse cum sîntem apărați în potriua acelu puhoiu, care ne amenință cu cutropire ne îngrozește și îngrijorează. Ar trebui luptat, din vreme și stîrpiată cangrena care infectează întreg trupul bisericii noastre! Se pôte face

și acățate în liber, cu intenția de a scote cu ciocul și a consuma untura de pe rărunchi. Aceste hoții ale paserilor ar mai fi putut fi încă trecute cu vederea; dar în curind ele începură operațiunii la oile vii. Cu unghiile se acățau în lâna oilor și cu ciocurile lor tari rupeau pelea și carnea victimelor alese, până-ce dau de untura dorită. Kio cea mai înainte de tot inocentă și în număr mare lăpătată preste acele insule deveni în scurt timp un blăstêm preste prăsitorii de oi, și ómenii își dau totă silința de a o estirpa.

Pentru celea multe cari le-am dat noi nouelor continente, am primit și noi ceva ca respălată. Din Australia ce e drept, mai nimic de însemnătate, din America din potriua tábacul, cartofii și cucuruzul. Animale sugătoare din America și Australia pentru scopuri întru adevăr practice în Europa nu sînt aclimatisate, ér dintre paseri ar fi de a se numi curca, care acum e așa de acasă la noi ca și galițele comune.

Nicu.

acesta și trebuie chiar să fim mântuiți de ea. Dacă se neglijează vindecarea, nu au să se plângă de efectele-i desastrose.

„Cine luera la noi pentru stîrpirea acestui réu? nime! Așa trebuie să presupunem pentru că e revoltător să nu te poți ruga în biserica ta în o zi așa de mărită, cum e și serbătórea Sfintei Mării mari!

„Dacă părintele Lucaciú e de vină la toate acestea, iele-l la răspundere, dar nu se atingă de biserică și de religieuna poporului credincios . . .“

Indignațiunea corespondentului nostru e foarte justă și celea ce s'au întimplat la Șişesci au produs resens chiar și în ziarele magiare.

„Alkotmány“ de pildă publică următórea corespondință:

„Românii greco-catolici din Ungaria vor serba în a doua jumătate a lunii în Septembrie a. c. evenimentul acela de mare însemnătate, care i-a readus pe ei în sinul bisericii catolice și i-a îndreptat spre un viitoriu mai frumos. Serbătórea acesta aniversară așa dară este chemată a-i consolida pe Românii gr. catolici în sfînta Unire, căreia direct, ee e drept, numai românimea din Ungaria, dar indirect întregă românimea pôte să-i mulțumescă foarte mult. Dar serbătórea acesta aniversară mai are încă și menirea aceea, ca să întărească legătura iubirei frățesci dintre românimea catolică și magiarimea catolică, să promoveze increderea reciprocă conturbată de atâtea ori prin diferitele curente politice.

Între Român și este spiritul acesta și în ce privește frățietatea, asupra magiarimeii catolice a făcut bună impresiune împrejurarea aceea, că la centenarul al nouélea, la ziua sfîntului Ștefan prelații români catolici au fost prezenți în număr complet. Și în urma urmelor, — și acesta nu o putem accentua în de ajuns, — nici când n'a fost mai mare lipsă, ca să accentuăm mai tare ființa unitară și tária vie a bisericii catolice și ca să aducem mai aprópe românimea catolică de magiarimea catolică, ca și chiar acum.

Sistemul liberal, care lucră sub firma legii, a dreptului și a dreptății este aplicat a conturba în tot felul și spiritul acesta serbătóresc, parte din cauze politice, parte din nesciință. Opera acesta a sa deja o a și început, și încă unde o ar fi putut începe airea, de cât în Șişesci.

Lucrul stă așa, că la serbătórea sfîntilor Apostoli Petru și Paul, ea la o serbătóre principală a bisericii gr. catolice, în Șişesci, respective în otarul Șişescilor a intrat o companie întregă de gendarmi, și cu forța armelor nu numai au împedecat, ca peregrinii din împrejurime să mergă acolo, ci au pus pedecă, că în însuși biserica din Șişesci să se pótă celebra serviciul divin pentru însiși credincioșii șişesceni. Gendarmii au stat pază la ușa bisericii închise împedecând cu forța armelor ori ce intrare în biserică. După cât știu, pe 28 a lunii curente, la sfînta Mărie a greco-catolicilor érá sînt ordonați acolo gendarmii, ca să împedece cu arma atát sfînta liturgie, cât și ori ce convenire de ori și ce categorie. Acesta nu numai în ást an e așa, ci mai mult de cincî ani s'a întimplat tot așa. Pentru greco-catolicii din Șişesci așa dară deprinderea religiei lor proprie înaintea ochilor guvernului nostru propriu bisericesc într'o mare serbătóre este împedecată contra legii, cu forța brachială, de și pe cum sîntem informați, Papa a declarat biserica de la Șişesci de biserică votină, și în aceste două zile școlora, cari presentându-se în biserica acesta, se mărturisesc și cuminecă și se rógă după intențiunea bisericii, le-a dat indulgență deplină.

Fiind că după legile noastre, deprinderea religiei gr. cat. în Ungaria este liberă, urmézá, că administrația de stat, când opresce în zilele amintite cu arma deprinderea religiei pentru credincioșii din Șişesci și

pentru alții toți, comite apert vătămă de lege, — ruinează autoritatea religiei, periclităzând sfânta Unire și produce un caz precedent extra-ordinar periculos, care consistă în aceea, că *a asculta sfânta liturgie a se împărtăși în sfintele sacramente și în indulgență deplină numai atunci și numai acolo poate fi ertat, unde și când statul acesta nu o vede de lipsă a o împedeca.*

De unde îndrăsnim a face atenție pe confrății noștri de rit latin, ca să-și aducă a minte, că ceea ce a succes în Șişesci, și airea va succede.

Care este cauza la procedura acesta a guvernului? Causa acesta este singur-singurel individualitatea politică a preotului din Șişesci *Dr. Vasile Lucaciū.*

Drul Lucaciū a făcut multe lucruri periculoase în viața sa. A scris mult, a vorbit și mai multe, a agitat în interesul politice naționale federalistice. Că ce voește propriaminte și care-i este programa, aceea pe lângă toate rolurile sale clar și categoric nici azi nu se poate ști, după ce și partidul național român încă l-a spart așa ca partidul astăzi mai mult lui Lucaciū, de cât lui Bánffy câte multămi stricăciunea sa.

Coloman Széll înse așa află de bine, ca poporul în an în 2, zi în două zile, în interesul ideii de stat magiare trebuie izolat de omul acesta, și prin acesta „patria este salvată.” Scopul țelului nostru la nici un caz nu este apărarea Drului Lucaciū ca politician, er că noi măcar numai un cuvânt să fi pronunțat când va spre apărarea erorilor politice și exagerărilor reprezentate de el, aceea numai calumniatori cu suflete negre o pot afirma.

Cu toate aceste înse, și acesta nu spre apărarea lui Lucaciū, care face politică, ci spre descoperirea precedentului periculos început de stat, sintem siliți a declara, că procedura statului în cauza acesta scandalosă cu persecutarea politică în contra lui Lucaciū absolute este imposibil de a se motiva. Căci doră guvernul dispune de o mie de modalități, ca să împedecă, ca nu cum va să se potă întâmpla ori ce manifestație de ori ce colorit politic. Programa sârbărilor și toate vorbirile ce se țin acolo însuși guvernul bisericesc de la Gherla prealabil le poate revidea, er autoritatea politică poate controla în măsură deplină și petrecerea îndatinată cu ocaziunea aceea, ba încă îi poate nega chiar concesiuinea. Dar *de unde își ia dreptul guvernul lui Széll, ca să împedecă cu gendarmeria ținerea sfintei liturgii?* În țară sint foarte mulți preoți de acela, nu numai români, ci și magiari, a căror rol politic nu place guvernului. Fie-ne permis deci a întreba pe dl Coloman Széll: nu are alte mijloace pentru controlarea activității politice a acestor preoți, de cât numai aceea, ca să calce în picior cu gendarmeria libertatea religiei?

Dar avem un cuvânt, chiar în interesul sfintei Uniri și a religiei gr. catolice și către dl Dr. Lucaciū. Dacă ore cine, așa el bine seie, ce amărăciune produce dispozițiunea acesta a guvernului nu numai în Șişesci, ci și în a fără de Șişesci. Forțe bine poate ști, că amărăciunea acesta poate periclită sfânta Unire apărata de dînsul cu atât de mare foc, compromite guvernul bisericesc și provocă cea mai mare și mai îndepărtată neîncredere contra bisericii române gr. catolice și contra credincioșilor aceleia. Dacă vede, și trebuie să vadă, că la un rău atât de mare singur singurel persoană lui este cauza, de ce nu deduce de aici urmările? Ori e preot, ori nu e preot. Dacă nu e preot, nu are loc acolo, și dacă e preot, atunci are datorință morală, ca în interesul sfintei Uniri, în interesul religiei catolice să dea garanție deplină guvernului, că sârbătorile de la Șişesci nu se vor exploata spre nici un scop politic. Așa scim și credem, că în direcțiunea acesta înaintea guvernului singur cuvîntul de onoare al lui Lucaciū încă ar fi destulă garanție. Căci dacă guvernul și pe lângă promisiunea categorică al lui Lucaciū încă ar lăsa să se repetescă scandalurile de la Șişesci, atunci

ar fi clar înaintea tuturor, că cu scandalurile acestea guvernul *alle scopuri are.* După părerea noastră așa dară cheia pentru rezolvirea chestiunii în prima ordine este în mâna Drului Lucaciū, dar repetit trebuie să accentuăm, că guvernul bisericesc de la Gherla chiar în interesul sfintei Uniri în anul jubilar toate trebuie să le facă, ca scandalurile de la Șişesci cari vătămă adenc biserica gr. catolică, pentru tot de una să se sfârșescă.”

Insultarea crucii. — Neputința celor de la putere față de colosul jidovesc, care l-a sugrumat, se dovedește mai ales cu succesele insultării ale crucii.

Se seie, că la universitatea din Pesta au fost zdrobite crucile de pe emblema Ungariei, fără ca atentatori să fie descoperiți. La Agria, în ziua sctului Ștefan, rabinul de acolo a dat ordin, ca de pe emblemă să fie delăturată crucea și înlocuită cu steua jidovescă, același lucru s'a repetit la Pécs, fără ca cineva să fi putut aduce la ordine această impertinență jidovescă.

Și acesta se întâmplă în Ungaria, regretul pus sub patronajul sfintei Feciore și în anul al 900. de la încreștinare! Etă unde duce dorul nesăturat de a înmulți numărul magiar cu tot soiul de parveniți și lăpădături din alte țări! Ar fi timpul suprem să se facă o dată ordine.

+

Dr. Iacob Brândușan.

advocat.

Regretatul avocat, mort la 23 Aug. n. a fost înmormântat Sâmbătă la 25 Aug. luând parte la această tristă festivitate totă inteligența blășană, fără deosebire de naționalitate, în frunte cu In. P. S. On. Mitropolit. Slujba bisericescă a fost sevirșită de vprot. *George Bărbat* și preoții *Iuliu Nistor* și *A. C. Domșa*. Dl Bărbat a rostit și vorbirea funebrelă er la grăpă adv. arch. *Dr. Iuliu Maniū* a adresat un cuvînt de adio.

Dăm în următoarele câte va date din viața repansatului.

D. I. Brândușan s'a născut în Apa (com. Sătmar) la 16 Oct. 1825. Studiile elementare le-a făcut în Sătmar, gimnasiul în Oradea mare, studiile juridice în Budapesta. După terminarea studiilor a fost ca concipient la avocatul Haica din Arad. La 1861 a fost numit fiscal comitatens în Baia-de-Criș și avocat privat. La 1862 s'a însurat luând de soție pe Cleopatra Muntean din Cuvin. La 1869 a fost numit avocat archid. în Blași. Ca Iurium inspector a funcționat până la anul 1867. Brândușan era un avocat zelos și conștient și bun creștin.

Odihnescă în pace!

NOUTAȚI.

Sciri personale. *Dr. Elie Dăianu* a fost numit profesor suplent la Seminarul teologic, *Emil Subo* profesor suplent la Gimnasiul arhiepiscopesc din Blaș. *Teodor Vantor*, prof. la școala elevilor de meserii e numit prof. la preparandie și școala super. de fete în locul prof. *Dr. Ioan Rațiu*, care e trecut la gimnas și de odată numit prefect la internatul de băieți. — Felicitările noastre!

Fundațiune. Dna vęd. protopopăsă *Maria Hossu*, a depus la Ven. Capitlu din Blaș suma de 3000. cor. ca fundațiune pentru biserica și parochul din M. Oșorheiū, în amintirea repausatului său bărbat *Vasile Hossu*, fost protopop la Oșorheiū.

Distincțiuni. Profesorii gimnasiali *Ioan German* și *Niculae Popescu*, după un îndelungat și conștientos serviciu de 30 ani la gimnasiul nostru, cu ziua de 1. Septembrie n. au fost pensionați și cu acest prilej li s'au conferit, în semn de distincțiune titula de *protopopi onorari*. Aceea-și distincțiune s'a conferit și Directorului preparandial *George Muntean*. Felicitările noastre!

A. S. I. și R. Archiducele Iosif în Lugos. În 28 l. c. Ilustritatea Sa Dr. Demetriū Radu a avut deosebita fericire de a găzdui în reședința sa pe A. S. I. și R. Archiducele Iosif care a venit în Lugos pentru a inspecta trupele divisiiei II de honveți concentrate la manevre în jurul acestui oraș A. S. însoțit de către generalul de divisiie *Bella Coloman*, locot. colonelul Iosif Braun, căpitanii de husari *Bela Vaszary* și br. *Stefan Vecsey* a sosit în 27 c. la 10^{1/2} ore sara și a dormit în vagonul său de dormit în gară iar a doua zi dimineața la 7 ore a mers la manevre de unde la 12 ore a venit direct la reședința episcopescă. La 1 oră d. a. Ill. Sa a dat în onorea Înaltului oște un prânz la care afară de A. S. cu suita, au mai fost invitați generalii și oficerii superiori aflători la manevre și șefii autorităților locale cu totul 30 persoane. După prânz toți cei de față au trecut în grădina episcopescă unde A. S. a făcut cercele agrăind pe toți cei prezenți. La 6^{1/4} înaltul oște și suita sa au plecat cu trenul către Budapesta.

Sârbări jubilar. După cum am anunțat la 28 Aug. s'au ținut frumoase sârbări la mănăst. Strēmba. În Nrul viitor vom publica un raport detaliat, până atunci comunicăm, că harnicul protopop *Ioan Hățegan* a colectat 40 cor. pentru fondul subsidiar al preoților. Felicităm pe dl protopop de această idee fericită și am dori ca ea să fie urmat cât mai adese.

Hymen. *Ioan Mărginean* teolog absolut și *Ana Silași* anunță cununia lor, ce se va celebra Joi în 6 Septembrie a. c. st. n. la 4 ore p. m. în capela episcopescă gr.-cat. din Gherla.

Concert. De sara dl și dna *Albertoni* vor da un concert italian în sala otelului Univers din Blaș Venitul acestui concert e destinat pentru canalizarea străzii nouă de lângă calea ferată. Sintem recunoscători pentru această bunăvoință și nu ne îndoim că ea va fi întimplată cu dragostea ce o merită.

Convocare. În sensul legăturii colegiale de dto 23 Iunie 1895, toți absolvenții facultății teologice de Blaș, eventual Budapesta din anul 1895 se convocă la întâlnirea ce va avea loc în Blaș la 18 Septembrie st. n. 1900. Cu dragoste se invită la acesta întrunire și abiturienții de la gimnasiul superior din Blaș, de pre anul 1891, cărora, la cerere pe cale privată li-se pot da ori ce deslușiri în respectul convenirii chestionate. Pata n. p. *Kolozs. Mih. Hodarnău* paroch gr. cat. — Pe același termen convocăm și noi pe absolvenții din 1888, a gimnasiului din Blaș. *Dr. Elie Dăian. I. Br. Micu.*

Timbrarea cărților postale în străinătate. Direcțiunea poștelor din Austria deja de mai multe ori a avertisat pe cea din Ungaria, că cărțile postale, ce sosesc acolo nu sunt timbrate de ajuns. Pentru orientarea publicului vom aminti, că în străinătate taxa unei epistole simple este 25 bani și a unei cărți postale 10 bani. Pentru România taxa unei epistole până la 15 grame este 25 bani, er în comunicația limitrofă (partea Transilvaniei până la Murăș și comit. Bistrița-Năseud) este 10 bani, pentru o carte postală taxa e 10 bani. Pentru Austria, Bosnia-Herțegovina, Germania, Sârbia și Muntenegru taxa unei epistole simple este 10 bani, er a unei cărți postale 5 bani.

PARTE SCIINȚIFICĂ-LITERARĂ.

Mama sfântului Augustin.

— Schiță istorică-culturală —

de
Emil Bougaud.

Traducere din limba franceză de
Salba.

VII.

(Continuare.)

Ast fel vedem pe Augustin cel de douăzeci și doi de ani în rețeaua rățacirei, înșelat de un amor păcătos, înstrăinat de cătră credință, năvălind cătră prăpăstie, dar încă tot ornat cu rămășițele frumoase ale acelor calități, pe cari i le-a sădit mamă-sa în inimă, pe când era încă în lăgân; vedem urmele sublimității, demnității, frăgețimei, sacrificării de sine, fidelității și în urmă a tuturor virtuților, cari, ce e drept nu escusă greșelele, dar imploră iertare pentru cel păcătos, pe care apoi forte des o și câștigă. „O Dămine. Tu știi, cât de tare am voit ca să am învățacei buni în înțelesul adevărat. Tu Dămine ai vădut scipindu-mi credința între norii cei groși de fum, ce o încunjura, când rățaciam pe căi alunecose.“¹⁾

Într'acestea Monica aruncată prin pasiunile și greșelile copilului său în cea mai cumplită desnădejduire, alipindu-se cu căldură și de umbra cea mai slabă a binelui, care apăruse în sufletul fiului său: și-a câștigat probă nouă și mai sigură de cât cele de până acum, că în inima fiului său tot mai sînt rămășițe din sacrul foc.

Mărtea neașteptată a unui amic tinăr atâtea lacrimi a stors din ochii lui Augustin, în cât cunoscătorii inimilor omenești au putut esperia apriat, că inima lui nu pôte fi încă de tot stricată. Pentru că pasiunile omără inima simțitoare și nime nu e mai puțin simțitoriu, față de bucuriile simple și dulci, curate și fragede ale amicitiei, de cât acela, care s'a dat cu totul amorului păcătos.

„Când am propus pentru prima oră retorica în locul meu natal, — zice Augustin — „mi-am câștigat un amic tinăr contemporan vesel și coleg de studii plăcut. La olaltă am umblat la școlă, la olaltă ne jucam, dar ceea ce ne unia pe noi atunci n'a fost amicitia strinsă, pentru că, o Dumnezeul meu, numai aceea pôte fi amicitia adevărată, pe care Tu o efectuești între cei, ce se alipesc de Tine cu iubirea, ce Spiritul sfînt a vĕrsat în inimile lor.“ (Rom. 5. 5.)²⁾

Acestea le zice Augustin în cartea Mărturisirilor ca episcop *bĕtrân*, și după aceea îl dă cuvîntul *tinĕrului* Augustin, care continuă ast fel: „Și totuși această amicitie nutrită prin căldura simțimentului comun mie mi-a fost nespuse de dulce. Pentru că încă și de la credința adevărată, pe care nu o avea încă de tot în posesiunea inimei sale, l-am atras la fabulele superstițioase și stricăcioase, pentru cari atât de amar m'a deplăns maica mea. Rățacia și el împreună cu mine, și sufletul meu nu putea trăi fără de el.“³⁾

Acăsta amicitia a durat un an, când apoi morbul periculos o nimici. Consumat de friguri zăcea tinĕrul amic pe patul suferințelor, de pe fruntea lui curgeau sudori

rece, precedând și prevestind ora cea de pe urmă. Fiind perdută totă speranța însănătoșării, pe tinĕrul morbos îl botezară fără de scirea lui, pentru că după esemplul coetanilor sĕi tineri și el era numai catecumen. Pe Augustin nu l'a neliniștit, botezul, la care fu martor, fiind convins, că picăturile de apă vĕrsate pe corpul amicului sĕu, nu vor fi în stare a nimici din inima aceluia modul de cugetare, care el însuși i l'a sădit. „În dată ce am putut vorbi cu el“ — zice Augustin, — „ceea ce se întimplă în dată ce morbosul fu în stare să vorbescă, pentru că viața noastră într'atâta s'a fost contopit în cât eu nici că i-am părăsit vre o dată patul, am și început cu risetele noastre cugetând, că și el va rîde de botezul primit fără de scirea sa, despre care lucru într'aceea el și fu informat. Dar m'a rĕspins cu dispreț ca și pe un inamic, și provocându-se la amicitia noastră cu o libertate admirabilă pretinse, ca să mă rĕțin de la atari vorbe.“¹⁾

Augustin s'a înspăimîntat, dar s'a rĕținut până la însănătoșarea lui. Dumnezeu înse a decis, să mântuiescă pe tinĕrul din pericolul amenințatoriu, căci după câte va zile, chiar în absența lui Augustin, erăși l-au atăcat frigurile și-l răpîră dintre cei vii.

Ce durere îl cuprinsese pe Augustin, când reîntorcĕndu-se nu și-a mai aflat amicul în viață, câte lacrimi a vĕreat, ce doliu adânc și nemăngăiat l-a cuprins, nici cugeta n'am putĕ, dacă spre nămgăierea sa nu le-ar enara el însuși. „Durerea pierderii mi-a întunerat inima, ori în cătrău priviam, nu vedeam de cât mărte. Patria mea îni era esil și casa părintĕscă tortură îngrozitoare. Tote a căror bucurie o împărtășiam cu el, acuma îni deveniră o tortură nemăsurată. Ochii mei îl căutau pretutindenia, în zădar înse. Uriam tote, pentru că el lipsia din tote și pentru că nu-mi zicea nimenia, „etă el vine.“ cum ziceau până era în viață, și lipsia de a casă.“²⁾

Maică-sa în zădar s'a nisuit a-l măngăia și amicii sĕi în zădar voiau să-l distragă, ci fiind că simțul religios nu i-a micșorat greutatea durerii. — s'a frânt sub povara cea mare: „Eram agitat, suspinam, plăngeam, mă turburam, n'aveam stare, n'aveam liniște. Consciința și inima-mi erau sângerate și sdrobite, nu voia să rămănă la mine și nu sciam unde să mi-o pun. Nici dumberavele plăcute, nici jocul și cântările, locurile parfumate, nici ospetele, plăcerile căsii și a mesii, nici sciința și poesia, nu erau în stare a mă distra. Mă îngroziam de tote, chiar și de lumină, și tot ce nu era amicul meu, îni era nefolositoriu și urit, a fără de suspine și lacrimi, pentru că numai acestea îni mai dădeau ceva măngăiere.“³⁾

Mai târziu Augustin nu a putut nici vietui în cetatea, unde murise amicul sĕu. Strădele pe cari vagabundau când va la olaltă, locurile publice unde conveniseră de atâtea ori, căsile, tot atâtea mărturii ale studiilor, jocurilor amicitiei lor curate și intime, îl deveniră urite.

Și când orașul își continua și mai de parte viața îndătinată, când tot mai era comerț și omeni tot mai umblau în cōce și în colo, — Augustin se mira că cum de după mărtea amicului sĕu mai pôte trăi încă cine va. „Mă miram, că cei alăți muritori tot mai trăiesc încă și după mărtea aceluia, pe care l'am iubit ca pe un nemuritoriu; și încă tot mai tare mă miram, că eu, care l-am fost lui al doilea eu, tot mai trăiesc încă și după mărtea aceluia. Are drept poetul, când pe amicul sĕu îl numește: jumĕtatea sufletului sĕu.“⁴⁾ Simțiam și eu, că

sufletul lui și sufletul meu era un suflet în două corpuri. Înmi uriam viața, și nu voiam să trăiesc mai de parte cu sufletul de jumĕtate.“¹⁾

Sănătatea lui Augustin era deja în pericol; o durere ascunsă îi consuma sufletul, zilele și-le petrecea în lacrimi și în nelucrare. Din această stare trebuia scos cu ori ce preț, deci l'au sfătuit, ca părăsind Tagasta să se reîntorcă în Cartagena. Augustin consimți în speranță, că schimbarea locului, sgomotul marelui oraș, ocupățiunile multe, ce-l așteptau acolo, îl vor liniști în cât va durerea.²⁾

Călătoria acăsta a desfăcut din nou balsamul vindecătoriu de pe ranele Monice. De și s'a învoit, ca Augustin să se depărteze, pentru că îl era pusă în joc sănătatea, totuși a neliniștit-o în mod extraordinar împrejurarea, că Augustin avea să se reîntorcă chiar în Cartagena. Dora acolo și-a pierdut nevinovăția și credința. Se putea deci teme, că acolo se vor nimici total din sufletul fiului sĕu și ultimele rămășițe ale bunului, și ultimele rămășițe ale focului sacru, cari până aci rĕul le crūțase?

Noroc înse, că durerea e o școlă sublimă, cu deosebire pentru spiritele cele mari. Augustin s'a reîntors în Cartagena, dar nu întors; de acăsta era încă de parte, încă nu era mântuit de farmecul cel dulce și înșelătoriu al pasiunilor, ci din contră — se pare, — că cugete vane de glorie l'au îndemnat să se reîntorcă în Cartagena.³⁾ Dar pe atunci începuse a se convinge despre vanitatea lumii. Pe buzele lui se aședă plângerea lui Job, și a și început cântecul sublim și jalnic, care îndreptă pe om, de și i-a cântat numai primele note.

Acest cântec constă din două părți. Partea primă e de tot tristă. Tote sînt trecătoare, tote sînt veștede, tote se uscă de pe buzele acolora, cari doresc, se bea, să se restaureze. Acăsta e partea primă. Acăsta a început-o Augustin cu lacrimi, după ce s'a reîntors în Cartagena. „Ori în cătrău se întorce inima omului, și ori cât de frumoase sînt tote, în cari voiesce a se desfăta a fără de Tine, — nu află de cât durere. Pentru că fără de Tine Creaturile Tale ar deveni nimica. Se nasc și se nimicesc: născĕndu-se încep a vietui, cresc ca să se perfecționeze și fiind perfecte îmbĕtrănesc și pier, pentru că tote se învechesc și tote pier. Așa dar când se nasc și se nisuiesc ca să fie, cu cât cresc mai repede ca să fie, cu atât mai tare se grăbesc ca să nu fie. . . .“

O Dumnezeule nu lăsa, ca se mi-se lipescă de acelea inima mea prin simțurile corpului, pentru că acelea sĕcă, și inima, care iubesc, rămâne sfășiată. Sufletul cătră în ele rĕpaus, fiind că le iubesc, dar nu află, fiind că sînt nestătornice și trecătoare și cine le pôte urmări?“⁴⁾

Acăsta e partea primă a cântecului trist. Sufletul îl cade bine, dacă cunosc și numai atâta din el, și pôte privi lumea, cu o privire așa de durerosă. Cu cât îi cade înse mai bine, când ridicându-se mai sus în partea a doua a cântecului, locul durerii îl ocupă bucuria! Da! într'adevăr tote se depărtează, pentru ca să pôte înverși din nou, tote per, pentru ca să se renască și să se schimbe. Ast fel a cântat Augustin cu puterea cerescă a oratoriei sale, cu câți va ani mai târziu, când întors, botezat, ridicat pe trĕpta cea mai înaltă a iubirei dumnezeescă și-a cunoscut chemarea sublimă a vieții. „O sufletul meu! pentru ce urmez nebunesc corpului? Mai bine să-ți urmeze el ție. Tot ce cunosc prin trup, e numai o părție a întregului frumos,

¹⁾ Confess. lib. IV. c. 2.

²⁾ Confess. lib. IV. cap. 4.

³⁾ Tot acolo.

¹⁾ Tot acolo.

²⁾ Tot acolo.

³⁾ Confess. lib. IV. cap. 7.

⁴⁾ Horat. Carmen c. 1. od. 3.

¹⁾ Confess. lib. IV. cap. 6.

²⁾ Possidius. Vita Sti Augustini c. I.

³⁾ Aug. Contra Academ. lib. II. c. 2.

⁴⁾ Confess. lib. IV. cap. 10.

pe care tu nu-l cunosc, și te delectezi și în această părțică. O dacă ai cunoște întregul; dacă Dumnezeu din pedepsă nu te ar fi degradat la privirea părțicelilor, cu ce nerăbdare ai dori, ca să trecă, ceea ce există ca să poți vedea întregul! Pentru că și când vorbim, vorbim cu ajutorul corpului, și de sigur nu voim, ca cuvintele să se oprască pe buze, ci din contră, ca să vină lute unul după altul și să auzim tot. Așa stăm și cu lucrurile, cari la oialtă, dorim ca să trecă, ca cu atât mai în grabă, să putem gusta însuși totul, pentru că dacă sînt frumoase părțile singurate, întregul e și mai admirabil.¹⁾

(Va urma.)

Din practica vieții pastorale.

— reflecțiuni. —

La interesanta conferință a dlui Grapini îmi permit a face unele observări.

Nu mă îndoiesc că prețioasele înviațiuni date de Dsa preoțimei, dacă vor fi cetite cu atențiunea meritată, vor fi de un netăgăduit folos. Atâta numai, că Dsa ca nemedic a făcut unele afirmațiuni, cari se abat puțin de la basa, pe cari ar trebui să steie. Eă rectific aceste neînsemnate greșeli, pentru ca cu atât mai mult să fie urmată de mănose rōde activitatea preoțimei noastre, spre întărirea credinței, prosperitatea sfintei biserici și mântuirea sufletescă a credincioșilor.

Rog pe onor. cetitori să nu caute la forma în care se prezintă scrisese mele, un medic are puțin timp să se ocupe și cu de acestea. — cerce fondul și fie convingși, că ceea ce am scris, e basat pe o praxă îndelungată și pe serioase studii.

Referitor la convenirea cu muerile isterice declarate, pe cum peste tot cu muerile al căror natură nu o cunoște preotul, e consult să observe preotul oșeși cum o publicitate, adecă să aibă în apropiere martori despre cari să aibă cunoștință și paciență, pentru că așa nu se va lăsa condusă de pornirile ei isterice.

La naseri nu e tocmai grea poziția preotului, dacă are ca ajutor un medic cu principii catolice, de ore ce atunci nu pōte fi vorbă de pierderea unui suflet, ne fiind prescriș că numai capul să pōte boteza. botezul se pōte administra pe ori care parte a trupului, eventual și în internul mamei.

După principiile catolice, pe cum și a mai multor medici renumiți, nu este nime îndreptățit a pretinde sacrificarea vieții altuia pentru a scăpa viața proprie, numai viața proprie o pōte omul jertfi pentru a scăpa pe altul de mōrte.

Deci dacă medicul fără de principii catolice ar propune sacrificarea fētului, are preotul să se opună.²⁾ Alt cum tōte operațiunile fiind periculoase preotul va consola muerile înpovorate, le va insufla paciință și curagiū și le va capacita că înainte de naserere să se împace cu Dumnezeu, că vor suferi mai ușor durerile facerei.

¹⁾ Confess. lib. IV. cap. 11.

²⁾ A fără de cesarotomiă care nu umblă acuma cu pericol așa de mare ca mai de mult, mai este simfisotomia, care așa zicēnd nici așa periculoasă nu este pentru mamă, ca estragerea fētului după cranotomiă adecă după omorirea lui.

Stă fără îndoială că preotul are lipsă de cunoștințe medicale mai ales înse de cele igienice, pentru aceea aū introdus biserica studiul medicinei pastorale. Numai că după părerea mea rolul preotului e și mai mult ca al medicului „de nihil nocere” adecă să impedeze folosirea de lucruri cari strică de sigur, de cât acela de a păși activ ca medic. În cazul acesta ar putea sa vină în poziții fōrte neplăcute. Pentru că, spre a pute fi activ în curarea morburilor să recere o cunoștință nu superficială a naturei morbului și al morbosului de ore ce, nu morbul se curéză ci morbosul.

Numai la întâmplări nenorocōse își pōte preotul permite de a păși activ pentru că în acel cas este tot dînsul deobligat a da ajutor deapropelui sēu, și în tot cazul dacă preotul a învățat medicina pastorală, va ave idei mai bune despre modul cum putem să ajutăm în aceste casuri.

La cei cari nu rēsuffă, procedura cea mai simplă este de a prinde cu o cărpă limba lui, apoi a trage de ea în tact de 10—15 ori în minut, lăsându-o și érá scotēndu-o fără ca să o lăsăm din mână.

La cei spānzurați lucrul întâiū e tăierea funei, apoi procedura cu trasul limbei.

La vulnerări mai ușore e destulă apa rece, dară la cele mai mari trebuie să observăm modul cum curge sângele, dacă curge sângele continuū atunci apasăm în jos de rană cu degetul mai tare până aflăm un punct unde dacă apăsăm încetă curgerea de sânge; pe acel loc apoi punem o petricică învăluită în un petec curat și legăm cu o fașie mai lată când apoi petricica apasă vina din care curge sângele.

Dacă înse sângele curge bătând atunci căutăm în sus de rană unde apoi degetul va afla arteria care apăsată nu va mai sângera, și pe locul acela punem legătura sus descrisă.

Peste tot la vulnerări să ținem înaintea ochilor că nimica murdară să nu ajungă în atingere cu rana, deci să ne ferim de seame, de iască al căror curățanie e tot de una dubiă, ci numai comprese curate și apă curată se folosim.

La frânturi de oșe se nu ne nisum a pune oșele la loc, căci procedura aceea și pentru un om expert e împrennată cu greutăți și causéză dureri grōsnice morbosului, ci primul ajutor este de a încunjura membrul frânt cu prăștilă saū cu alt ceva cari vin legate în jurul membrului, ca acela să nu se pōtă îdoi, adecă avem să immobilisăm osul frânt, prin ce vom scăpa pe morbosul de dureri groznice, până la momentul când va veni medicul pricepător.

La inveninări lucrul prim e de a promova vărsatul prin gădilitura laringei cu o peană. Dacă inveninarea s'a causat prin acide dăm var subțiat cu apă, lapte, dacă s'a causat cu leșie dăm oțet.

Aprinderea vinarsului e poveste. Lucrul adevērat e o inveninare cu alcool. Nu sciū cum pōte veni ore cine la idea de a da must de cal unui om să bea. Dăm cafă negră, aer curat, încăldim piciorile și punem apă rece pe cap până vine medicul.

Ca preservativ contra bōlelor nu e destul să se stropescă pe sine și pe ai sēi pe cum și casa cu carbol, căci aceea face numai putōre și nu folosese nimica. Aborele așa de diūat al carbolului nu scutesce de nimica.

E mai consult să aibă preotul o reverendă cu patrafir și carte a nume pentru căutarea morboșilor cari sufer de cutare morb infecțios, cu acele numai la acest soiū de morboși se mérgă, dacă vine acasă în dată se le lapede, se le pună la sōre și la aer, ar fi bine să fie din materie care se pōte spăla, ca să se spele din când în când, și acele numai dacă a fost spălate să le ducă în casă, să se dedee preotul a nu umeđi degetele cu limba pentru a întōrce foile cărți.

Apoi să se spele preotul în dată, dacă pōte să se scalde. În acest mod se va feri mai lute de cât stropind casa cu carbol.

Membrii familiei să nu vină în atingere cu cei din căsile infectate, și se aeriseze casa după ce a eșit cel suspect.

Pericolul la înmormintări nu e așa de mare dacă preotul va dispune să se pună acoperișul pe sicriū.

La case unde a murit ore cine în urma unui morb infecțios, nu este permis prin lege a să ține priveghiū și pomene, deci preotul numai la înălțimea chemării va sta, dacă nu va participa la asemenea ocașiuni.

Peste tot spălarea bună cât de désă a mânilor și a trupului întreg cu săpun, e mai spre folos de cât ori și ce altă procedură spre a se senti de inficiare.

Eventual spălarea gurei cu apă sărată pe cum și tragerea acestei ape în nări pōte să fie de folos.

(Va urma.)

Posta redacțiunii.

Simin. Te miri, că »Țarinele» așa de frumoase din munți nu sînt puse pe note. Dacă ai rēsfoi prin »Musa» profesorului Murășan le-ai găsi în colecția din 1888 culesse de Dr Borza. Afacerea cea alaltă s'a resoltit favorabil. Îți vom scrie zilele acestea. Te salut!

mb. »Excelsior» a apărut deja tradus în romănesc și așa nu o putem publica, dacă voiți să traduceți ceva, alegeți bucăți potrivite foilor noastre.

On. V. D. Regretăm că nu putem publica acum articolul D-tale. Nu ne-am apuca ér de polemif. Pōte va fi potrivit de altă dată.

On. George Muntean, Gilad, Elie Gordon, Bidici, v'am prenotat.

Editor și redactor răspundător:

Aurel C. Domșa.

(28) 1—2

Publicare de concurs.

La internatul Pavelian de fete din Beiuș împreunat cu școla civilă se escrie concurs pentru un post de guvernantă.

Emolumintele sînt; soluțiunea anuală de 400 corōne, cuartir și întreținere în internat. Are drept la 2 cuincenale de câte 100 corōne. — Petițiunile instruite cu carte de botez, testimoniū de cualificațiune, despre anterioră aplicație, sînt de a se înainta la Rectoratul Internatului de fete în Beiuș până la 7 Septembrie a. c. st. n. Se pretinde ca să scie perfect croitul albiturilor și hainelor, va fi preferită aceea care va pōsede și limba germăună, și va produce atestat despre absolvarea cursului de lucru de mână.

(26) 3-3

Anunț.

Un orologer (ciasornicar) român cu o calificare specială de monteur pentru orologiul de turn, capătă cuartir gratuit într-o casă cu curte și grădină a bisericii catedrale mitropolitane gr. cat. din Blăș, numai pe lângă condițiunea de a trage, curăți și îngriji orologiul din turnul acelei biserici. Casa este într-o stradă principală. Sînt preferiți reflectanții de religie gr. cat. Cererile provădute cu atestat de botez și de conduită, sînt de a se așterne la Consistoriul arhiepiscopesc din Blăș, pînă în 15 Sept. 1900.

Din ședința consistoriului arhiepiscopesc gr. cat. din Blăș, ținută în 11 August 1900.

Dr Victor Mihályi m. p.
Archiepiscop și Mitropolit de
Alba-Iulia și Făgăraș.

Nr. 4298-1900.

(27) 3-3

Escriere de concurs.

Pînă la 12 Septembrie n. 1900 se escrie concurs pentru următoarele stipendii din fundațiunile archidieceșane:

I. Din fundațiunea Șuluțană.

Un stipendiu de 800 cor. folosit de Ioan Băgăian, candidat de profesor. Stipendiul e destinat pentru tinerii, cari învață dreptul ori medicina la o universitate din a țării; două stipendii de câte 400 cor. folosite de iuristul absolut Corneliu Bardoș și de iuristul Ioan Moga, care a repausat, amîndouă destinate pentru juriști la universitatea din Cluș; două stipendii de câte 200 cor. folosite de gimnasiștii absoluți Ioan Agărbicean și Iuliu Moldovan, destinate pentru gimnasiști în clasele superioare; și un stipendiu de 120 cor. destinat pentru gimnasiști din clasele inferioare, folosit de cadetul absolut Victor Domșa.

Doritorii de a obține vre unul din stipendiile de mai sus, au să intrunescă următoarele condițiuni:

1. Că sînt români gr. cat. miseri, născuți în Transilvania;
2. că pe lângă purtare morală bună au din studii calculi de eminentă;
3. dintre concurenți vor avea preferință, cari vor pute dovedi, că sînt consăngenii cu piul fondator, spre care scop trebuie să producă atestat compus de respectivul oficiu parochial, care să cuprindă tabela genealogică exact dedusă;
4. Concurenții să alătore la cereri testimoniul școlastic în copia autentică, carte de botez, atestat de paupertate, testimoniul medical, și să numescă expres institutul, la care și unde vor continua studiile în anul școl. 1900/1901.

II. Din fundațiunea Vancea „Cassa archidieceșană“.

Un stipendiu de 200 cor. destinat pentru gimnasiști; trei stipendii de câte 120 cor. destinate pentru elevi preparandiali în Blăș ori la altă preparandială română gr. cat. Cererile să fie instruite ca cele pentru stipendiile Șuluțane. Stipendiile din „Cassa archidieceșană“ se conferesc numai pe anul școl. 1900/1901.

III. Din fundațiunea „Cipariu“.

Un stipendiu de 200 cor. folosit de gimnasiștii absoluți Eugeniu Groze; și două stipendii de 100 cor. unul folosit de Ambrosiu Metea, care a repausat și unul folosit de gimnasiștii Leonte Cipariu, care nu și-a legitimat progresul. Cererile au să fie instruite ca cele pentru stipendiile Șuluțane.

IV. Din fundațiunea David Br. Urs.

Trei stipendii de câte 200 cor. folosite de gimnasiștii Ioan Dileriu, Ioan Aureliu Marilă și Georgiu Pandrea. Concurenții au să dovedescă cu carte de botez, că sînt greco-catolici născuți în una din comunele

arodate în comitatele Făgăraș, Sibiu și Huniadoră, cu atestat medical, că sînt deplin sănătoși, cu atestat de frecventare, că sînt școlari în prima clasă a gimnasiului gr. cat. din Blăș, că au purtare morală bună și fac progres în studii, și că sînt sau pot fi susceptibili în Seminarul junimeii gr. cat. române din Blăș.

V. Din fundațiunea „Papfalvi“.

Un stipendiu de 240 cor. folosit de gimnasiștii absoluți Ioan Pop. Cererile au să fie instruite, în tocmăi ca cele pentru stipendiile Șuluțane.

VI. Din fundațiunea „Tarta“.

Un stipendiu de 140 cor. folosit de iuristul Aureliu Tarța, carele n'a dovedit, că ce progres a făcut în anul școl. 1899/1900. Cererile să se intruzeze ca cele pentru stipendiile Șuluțane.

VII. Din fundațiunea „Negruți“.

Un stipendiu de 160 cor. folosit de studentul în tehnică Ioan F. Negrut, care a renunțat la acest stipendiu. Cererile au să fie instruite ca cele pentru stipendiile Șuluțane.

VIII. Din fundațiunea „Partenie Moldovan“.

Un stipendiu de 80 cor. folosit de gimnasiștii Ioan Voicu, care nu și-a legitimat progresul. Cererile să fie instruite ca cele pentru stipendiile Șuluțane.

IX. Din fundațiunea „Cercul Oraștiei“.

Un stipendiu de 80 cor. folosit de gimnasiștii Vasile Mircea Vaidean, care nu și-a legitimat progresul. La acest stipendiu pot concurge numai studenții români gr. cat., cari frecventeză gimnasiul român gr. cat. din Blăș ori vre o academie de drepturi și sînt născuți în vre una din comunele următoare ale cercului Oraștiei și a nume: Șibot, Oraștiea de jos, Balomir, Bîntînți, Beriu, Ciora, Vinerea, Oraștiea de sus, Grid, Ghialmar, Castău, Dăncu mic, Ocoliușul mic, Totia mică, Costeșel, Cudșir, Jeleșinți, Ludeseșel, Măgnra, Martinesel, Bucium, Dăncu mare, Totia mare, Spină, Pricaz, Petriniu, Pischinți, Repăș, Romos, Romoșel, Șebîșelul vechiu, Sereca, Tămășesca,

Tărtăria, Turdaș, Turmaș, Vaideiu, Simeria. Cererile să fie instruite ca cele pentru stipendiile Șuluțane.

X. Din fundațiunea „Vajda“.

Un stipendiu de 140 cor. folosit de iuristul Vasiliu Muste, care nu și-a legitimat progresul. Cererile să se instrunescă ca cele pentru stipendiile Șuluțane.

XI. Din fundațiunea Ramonțai.

Patru stipendii de câte 630 cor. folosite de tehnicul George Voda, iuristul Onoriu Crucin și candidatul de profesor Emil Sabo, cari și-au terminat studiile, și de tehnicul Ioan Nistor, care nu și-a legitimat progresul; trei stipendii de câte 168 cor. folosite de iuristul Nicolau Pop, medicinistul Augustin Leményi și farmacistul Iuliu Codarcea; două stipendii de câte 126 cor. folosite de gimnasiștii absoluți Ioan Irimiaș și Corneliu Andrea. Cererile să se intruzeze în tocmăi ca cele pentru stipendiile Șuluțane.

XII. Din fundațiunea „Bobiană“.

Doi stipendii de câte 120 cor. folosite de iuristul Augustin Mircea și de gimnasiștii Aurel Maior, cari nu și-au legitimat progresul. Cererile au să fie instruite ca cele pentru stipendiile Șuluțane.

XIII. Din fundațiunea „Klein“.

Un stipendiu de 360 cor. folosit de iuristul Nicolau Vlaicu, care nu și-a legitimat progresul; și un stipendiu de 240 cor. folosit de Traian Tureu, care a absolvat Academia comercială din Gratz. Cererile au să fie instruite ca cele pentru stipendiile Șuluțane.

Blăș, din ședința consistoriului arhiepiscopesc de Alba Iulia și Făgăraș ținută la 15 August 1900.

Victor MihályiArchiepiscop și Mitropolit de
Alba Iulia și Făgăraș.

CELBRAUN
MAHAGON

DAUERHAFT
GERUCHLOS

Christoph-Lack
fără miros și se
uscă repentin.

FRANZ CHRISTOPH
LACK
F. C.
BERLIN PRAG

GRAUFRANZ
REIN

SOFORT
TROCKNEND

Christoph-Lack
fără miros și se
uscă repentin.

DER ECHE

Christoph-Lack

IST DER BESTE ANSTRICH FÜR FUSSBÖDEN.

Cu veritabilul

Christoph-Lack se pot văpsi (colora) padimentele caselor, fără de a se intrerumpe folosirea acestora, fiind că nu are mirosul cel neplăcut cum și uscarea tardie și scortosă, ce o au vâpselile și lacul de olei. A fără de acestea modul întrebunțării lui e de tot simplu, în cât îl pôte face fie cine. Podelele vâpsite se pot șterge cu cârpă udă, fără ca ele să își perdă ceva diu lustru. — Se deosebesce: Christoph-lack colorat, brunet galbiu și mahagon brun, carele ca și vâpsela de olei acopere și tot o dată dă și lustru: pentru aceea se pôte folosi la tot felul de podele, vechi și noue. El acopere deplin tot felul de pete, vâpsitura anterioară șcl.; și Christoph-lack curat (necolorat), pentru podele și parchete noue, carele dă singur lustru. Mai ales pentru parchete și podine noue obduse deja cu vâpsela de olei. Acesta dă numai lustru, deci nu astupă mustrele de lemn.

1. Colli postal, cam 35 mtr. □ (2 chili mijlocii) costeză 5-90 cr. v. a.
In toate orașele, unde să află depozite, comăndele directe se fac la aceste; probe de colorituri și prospecte gratis și franco. La cumpărări să se bage bine de samă la firmă și la marca fabriciei, fiind că fabricatul acesta existent de la 1850, e imitat și falsificat în multe forme și ast fel se aduce în comerț, de o calitate de tot rea și necorespunzătoare scopului.

Franz Christoph
afătorul și singurul fabricant al Christoph-lackului veritabil.

Depozite în:

Blăș: la Ludovic Schuller
Aid: „ I. Kindl
Sibiu: „ Franz Iohn Söhne.

(7) 12-15